Lietas Nr. A420160117
Lietas arhīva Nr. A42-01601-17/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 10.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, viņa pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pilnvarotajiem pārstāvjiem /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2017.gada 5.janvāra lēmuma Nr.2-30/RD-17-6-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējam /pers. A/ pieder 2/3 domājamās daļas no nekustamā īpašuma /adrese A/ (kadastra Nr./numurs A/), kura sastāvā ietilpst zemes vienība 1441 km^2 un savrupmāja 179,50 km^2.
Pieteicējam 2011.gada 2.jūnijā izsniegta būvatļauja savrupmājas pārbūvei (rekonstrukcijai) ar derīguma termiņu līdz 2012.gada 31.maijam.

[2] Konstatējot, ka Rīgas pilsētas būvvalde Rīgas domes Vienotajā informācijas sistēmā 2016.gada 11.aprīlī ir veikusi atzīmi par to, ka pieteicējam izsniegtajai būvatļaujai ir beidzies derīguma termiņš, Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde koriģēja maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2016.gadam, piemērojot pieteicējam par astoņiem mēnešiem (no maija līdz decembrim) paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā no ēkas kadastrālās vērtības.

[3] Nepiekrītot koriģētajam maksāšanas paziņojumam, pieteicējs to sākotnēji apstrīdēja Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē, pēc tam Rīgas domes priekšsēdētājam. Ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2017.gada 5.janvāra lēmumu Nr.2-30/RD-17-6-ap kā galīgo administratīvo aktu pieteicēja apstrīdēšanas iesniegums noraidīts.
Lēmumā norādīts, ka atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta $1.^6$daļai, pārejas noteikumu 58.punktam un Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošo noteikumu Nr.148 „Par nekustamā īpašuma nodokli Rīgā" 26. un 28.punktam pieteicējam pamatoti noteikta paaugstināta nodokļa likme. Būvatļauja pieteicējam tika izsniegta uz noteiktu termiņu, proti, tas ir laiks, kādā pieteicējs varēja veikt būvdarbus. Vienlaikus būvatļauja savu darbību izbeidz vienīgi ar tās atcelšanu vai izpildi. Attiecīgi Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldei bija imperatīvs pienākums pie konkrētajiem apstākļiem koriģēt maksāšanas paziņojumu.

[4] Nepiekrītot paaugstinātas nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanai, pieteicējs vērsās tiesā.
Pieteikumā norādīts, ka būvniecības iecere nekustamajā īpašumā nav īstenot, kā arī to nav plānots darīt. Pamatojoties uz pieteicēja iesniegumu, kā arī apsekojot nekustamo īpašumu un konstatējot, ka būvdarbi nav uzsākti, Rīgas pilsētas būvvalde 2016.gada 3.novembrī būvatļauju ir anulējusi. Ņemot vērā minēto, dabā nepastāv nodokļa objekts, un šādā gadījumā iestāde nepamatoti piemērojusi paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz tajā ietvertajiem argumentiem. Savukārt Rīgas domes pārstāvji pieteicēja pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam piederošajam nekustamajam īpašumam pamatoti piemērota paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa likme par dabā faktiski nepastāvošu būvniecības objektu.

[7] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta pirmā daļa noteic nekustamā īpašuma nodokļa objektu. Proti, ar nekustamā īpašuma nodokli apliek ķermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot, – zemi, ēkas, tai skaitā kadastra informācijas sistēmā reģistrētas, bet ekspluatācijā nenodotas ēkas, un inženierbūves, izņemot šā panta otrajā daļā minēto nekustamo īpašumu. Tātad vispārīgi nodokļa objekts ir ķermeniska lieta, kas ir vizuāli uztverama (*sk. G. Višņakova, K. Balodis. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Lietas; Valdījums; Tiesības uz svešu lietu. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 9.lpp.*).

[8] Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta $1.^6$daļai būvi, kuras būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais kopējais būvdarbu veikšanas ilgums, ar nākamo mēnesi pēc būvniecības termiņa izbeigšanās līdz mēnesim, kad parakstīts akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā, apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē

ne vēlāk kā līdz pirmstaksācijas gada 1.novembrim, no lielākās turpmāk minētās kadastrālās vērtības: 1) būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības; 2) būves kadastrālās vērtības.

Šāds normatīvais regulējums ieviests ar 2013.gada 6.novembra grozījumiem likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli", kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī. Atbilstoši tiesību akta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumam (anotācijai) (*sk. http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/E7B435ACC9EFE112C2257BF7004788DD?OpenDocument, aplūkots 2017.gada 27.aprīlī*) attiecīgā regulējuma mērķis ir veicināt būvniecības procesa dalībnieku iekļaušanos normatīvajā aktā noteiktajos būvniecības termiņos, nosakot vienādu regulējumu, gan tiem, kuri būvatļaujas saņēmuši pirms maksimālā būvniecības termiņa noteikšanas ar normatīvo aktu, gan tiem, kuri būvatļaujas saņēmuši pēc maksimālā būvniecības termiņa noteikšanas ar normatīvo aktu. Tas veicinās būvniecības procesa dalībnieku iekļaušanos normatīvajā aktā noteiktajos būvniecības termiņos, lai pasargātu sabiedrību un vidi no ilgstoša būvniecības procesa, kā arī dzīves kvalitātes pasliktināšanās ilgstošu būvdarbu dēļ, gadījumos, kad būve noteiktajā laikā netiek pabeigta un nodota ekspluatācijā.

Līdz ar minētajiem grozījumiem likuma pārejas noteikumi tika papildināti ar 58.punktu, kas noteic, ka būvēm, kuru būvniecībai pirms 2013.gada 1.jūlija ir izsniegta būvatļauja, bet tās derīguma termiņš beidzies līdz 2013.gada 31.decembrim un būves nav nodotas ekspluatācijā, un līdz 2014.gada 31.decembrim būvatļaujas nav atjaunotas, ar 2015.gada 1.janvāri piemēro šā likuma 3.panta 1.^{6}daļā noteikto nodokļa aplikšanas kārtību līdz būves nodošanai ekspluatācijā. No minētās tiesību normas kopsakarā ar likuma 3.panta 1.^{6}daļu izriet, ka gadījumos, ja būvatļauja saņemta pirms maksimālā būvniecības termiņa noteikšanas ar normatīvo aktu (pirms 2013.gada 1.jūlija), tai beidzies derīguma termiņš un objekts nav nodots ekspluatācijā vai normā noteiktajā termiņā tam nav atjaunota būvatļauja, pašvaldībai ir tiesības piemērot paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi.

Rīgas pilsētas pašvaldība attiecīgo regulējumu ir ietvērusi Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošo noteikumu Nr.148 „Par nekustamā īpašuma nodokli Rīgā" 26.punktā, tādējādi pašvaldībai šādos gadījumos ir tiesības piemērot paaugstinātu nodokļa likmi.

[9] Konkrētajā gadījumā lietā nav strīda par to, ka pieteicējam 2011.gada 2.jūnijā izsniegta būvatļauja savrupmājas pārbūvei (rekonstrukcijai), kas bija derīga līdz 2012.gada 31.maijam. Iestāde vispārīgi pareizi norāda, ka būvatļaujas darbība ir nošķirama no būvatļaujas derīguma termiņa. Proti, būvvaldes noteiktais būvatļaujas derīguma termiņš ir laiks, kurā persona var realizēt tiesības veikt būvdarbus, taču pilnīgi būvatļauja kā tiesību akts savu darbību beidz līdz ar tās atcelšanu vai anulēšanu, vai arī to izpildot – līdz ar ēkas uzbūvēšanu un nodošanu ekspluatācijā (*sk. Augstākās tiesas 2007.gada 27.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-495/2007 15.punktu*). Tādējādi, ja būvdarbi nav veikti būvatļaujas derīguma termiņā, būvatļauja automātiski nav uzskatāma par spēku zaudējušu un neizslēdz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.^{6}daļas piemērošanu.

Vienlaikus lietā nav arī strīda par to, ka būvdarbi atbilstoši izdotajai būvatļaujai nav uzsākti. Ar Rīgas pilsētas būvvaldes 2016.gada 3.novembra lēmumu Nr.BV-16-8344-ap pieteicējam izsniegtā būvatļauja anulēta, tātad tie vairs arī nevar tikt īstenoti. Ņemot vērā minēto, pieteicējs pamatoti norāda, ka dabā nepastāv nodokļa objekts, kuram būtu piemērojama paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa likme. Kā izriet no iepriekš norādītā normas mērķa, paaugstināta nodokļa likme ir vērsta uz nepabeigtiem būvniecības objektiem, lai veicinātu to ātrāku sakārtošanu un nodošanu ekspluatācijā. Tā kā konkrētajā gadījumā nepabeigts būvniecības objekts dabā reāli nepastāv, tas nerada draudus sabiedrībai un videi. Tādējādi paaugstinātas nodokļa likmes piemērošana ir pretrunā ar attiecīgās normas mērķi, neskatoties uz to, ka pieteicējs savlaicīgi nav veicis formālas darbības būvatļaujas anulēšanai.

Iestāde iepriekš minētos apstākļus administratīvā procesa ietvaros ir noskaidrojusi, tādējādi atsaukšanās vienīgi uz formāliem apstākļiem paaugstinātas nodokļa likmes piemērošanā ir nepamatota. Arī tiesu judikatūrā attiecībā uz nekustamā īpašuma nodokļa objekta noteikšanu formāla pieeja nav atzīta par pamatotu. Proti, ja nodokļa maksātājs pašvaldībai iesniedz ticamus pierādījumus par to, ka nodokļa objekts dabā vairs nepastāv, kaut arī noteiktā kārtībā par to nav izdarītas attiecīgas izmaiņas kadastra reģistrā, pašvaldībai sniegtie pierādījumi ir jāvērtē un jāveic nodokļa pārrēķins, lai netiktu iekasēts nodoklis par neesošu objektu. Nodokļa aprēķināšana par dabā neesošu ēku būtu pretēja likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" mērķim un būtībai (*sk. Augstākās tiesas 2011.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-423/2011 8. un 9.punktu*).

[10] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst pieteicēja pieteikuma par pamatotu un apmierināmu. Attiecīgi tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta pirmajai daļai atceļ pārsūdzēto lēmumu ar tā pieņemšanas dienu.

[11] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Tādējādi no atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības par labu pieteicējam ir piespriežama samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro*. Pieteicējam ar iesniegumu par valsts nodevas atlīdzināšanu pēc šā nolēmuma spēkā stāšanās ir jāvēršas Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 253.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Rīgas domes priekšsēdētāja 2017.gada 5.janvāra lēmumu Nr.2-30/RD-17-6-ap.

Piespriest no atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības par labu /pers. A/ viņa samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa